

Statistik om isolations- fængsling 2019

Baggrund og datagrundlag

I forlængelse af ændring af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 blev det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet årligt modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling i forbindelse med varetægt. Ligeledes fremgår det af bemærkninger til forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (Varetægtsfængsling i isolation), der blev fremsat i 2006, at ordningen med en årlig isolationsredegørelse oprettholdes indtil videre.

I det følgende redegøres for anvendelse af isolationsfængsling i forbindelse med varetægt for år 2019. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor.

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængslinger i forbindelse med varetægt* i 2019. Indberetningen omfatter oplysninger om isolationsfængslingens varighed, den fængsledes alder samt arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Oplysningerne stammer fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene anvender et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger i forbindelse med varetægt.

Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger

Der er modtaget oplysninger om i alt 15 afsluttede isolationsfængslinger i 2019, jf. tabel 1. Disse 15 isolationsfængslinger angår 13 personer, idet én person har haft tre separate isolationsfængslingsforløb i forbindelse med den samme sag.

Tabel 1

Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger, 2001-2019.

	Antal isolationsfængslinger
2001	553
2002	501
2003	476
2004	580
2005	532
2006	475
2007	273
2008	327
2009	210
2010	127
2011	186
2012	132
2013	55
2014	36
2015	32
2016	37
2017	17
2018	14
2019	15

Som det ses af tabellen, har antallet af isolationsfængslinger varieret noget og har været stærkt faldende i perioden. Frem mod 2006 var antallet forholdsvis konstant efterfulgt af en betydelig reduktion i 2007.¹ Fra 2007 til 2011 har der været nogen variation i antallet af isolationsfængslinger, men herefter har antallet generelt været faldende. I 2019 var antallet på niveau med 2018, hvilket er det laveste for hele perioden og knap 40 gange mindre, end hvad det var i 2001.

¹ Faldet i 2007 kan tænkes at hænge sammen med flere forhold, herunder dels den førømtalte lovændring, der blev fremsat i 2006, og som trådte i kraft 1. januar 2007, idet denne lovændring sigtede på at reducere brugen af isolationsfængsling, og dels det efterslæb retsreformen måtte have medført.

Udviklingen i andelen af varetægtsfængslinger med isolation

I 2019 blev 0,3 pct. af de varetægtsfængslede anbragt i isolation, jf. tabel 2, der også viser en betydelig reduktion i andelen af isolationsanbringelser i løbet af perioden.²

Tabel 2

Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger, 2001-2019

Andel varetægtsfængslinger med isolation

2001	9,5 %
2002	8,2 %
2003	7,7 %
2004	9,8 %
2005	9,2 %
2006	8,0 %
2007	4,6 %
2008	5,3 %
2009	3,2 %
2010	1,9 %
2011	2,8 %
2012	2,4 %
2013	1,0 %
2014	0,7 %
2015	0,7 %
2016	0,9 %
2017	0,4 %
2018	0,3 %
2019	0,3 %

² Beregningerne for årene før 2012 er baseret på ikke-opdaterede oplysninger om påbegyndte varetægtsfængslinger de enkelte år i stedet for – som de efterfølgende år – på opdaterede, afsluttede varetægtsfængslinger. Det betyder, at oplysningerne i tabel 2 ikke er helt sammenlignelige over årene før og efter 2012.

Varigheden af isolationsfængslinger fordelt efter politikreds

Det samlede antal dages isolationsfængsling afsluttet i 2019 var på 333³ dage mod 195 dage i 2018, 191 dage i 2017, 950 dage i 2016, 601 i 2015, 681 i 2014, 870 i 2013 og 3.182 i 2012.⁴ Som tidligere nævnt opgør dette notat isolationsfængslinger afsluttet inden for året, og det bemærkes, at en del af den samlede varighed af varetægtsfængsling i isolation afsluttet i 2019 fandt sted i 2018.

I 2019 var varigheden af isolationsfængslinger mellem 1-7 dage i to tilfælde, mellem 8-14 dage i otte tilfælde, mellem 15-28 dage i to tilfælde, mellem 29-42 dage i ét tilfælde, mellem 43-56 i ét tilfælde og mellem 57 dage-3 måneder i ét tilfælde, jf. tabel 3.

Opdelt efter politikreds varierer andelen af isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger mellem nul og en pct. for alle kredsene med undtagelse af Bornholms Politi, hvor andelen er ti pct. Hos Fyns Politi er andelen af isolationsfængslinger i forhold til varetægtsfængslinger 0,8 pct., mens den er 0,5 pct. for Midt- og Vestsjællands Politi og 0,6 pct. Københavns Politi.

³ Det bemærkes, at det samlede antal dages isolationsfængsling i dette notat beregnes ved at afrunde varigheden af hver enkelt isolationsfængsling til hele dage og derefter lægge dette antal sammen.

⁴ Der sammenlignes i indeværende notat ikke med årene før 2012, da disse oplysninger ikke er helt sammenlignelige med årene efter, jf. også fodnote 2.

Tabel 3

Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds, 2019

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede isolationsfængslinger	Andel isolationsfængslinger i fht. varetægtsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
				1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage-3 mdr.	over 3 mdr.
Nordjylland	243	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Østjylland	378	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Midt- og Vestjylland	367	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Sydøstjylland	257	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Syd- og Sønderjylland	302	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Fyn	264	2	0,8 %	1	1	0	0	0	0	0
Sydsjælland og Lolland-Falster	300	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Midt- og Vestsjælland	213	1	0,5 %	0	0	1	0	0	0	0
Nordsjælland	280	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Københavns Vestegn	270	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
København	1.809	10	0,6 %	1	5	1	1	1	1	0
Bornholm	20	2	10,0 %	0	2	0	0	0	0	0
I alt	4.703	15	0,3 %	2	8	2	1	1	1	0

Kriminalitetens art sammenholdt med antal og varighed af isolationsfængslinger

Tabel 4 viser sammenhængen mellem antallet af isolationsfængslinger og disses varighed set i forhold til den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for.

Som tabellen viser, er der, når der sammenlignes med det tidligere år, nogle ændringer i kriminalitetens art for isolationsfængslinger. I 2018 var der til sammenligning med 2019 flere isolationsfængslinger for manddrab eller forsøg herpå og for våben og eksplosivstoffer, mens der i 2019 modsat var flere isolationsfængslinger vedrørende narkotikakriminalitet og andre former for kriminalitet.⁵

Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslinger i 2019 var 22 dage, mens den tilsvarende varighed i 2018 var 14 dage. For de kriminalitetstyper, hvor der har været isolationsfængslinger i både 2018 og 2019, adskiller den gennemsnitlige varighed sig generelt ikke markant årene imellem.

⁵ Alle tre isolationsfængslinger angår samme person og samme sag, som omhandler spionage.

Tabel 4

Kriminalitetens art sammenholdt med varighed af isolationsfængslingen, antal isolationsfængslinger i 2018 og 2019.

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslingen							I alt 2018	I alt 2019
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.		
Manddrab og forsøg herpå	0	1	4	0	0	0	0	4	1
Vold og trusler m.v.	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Seksuualforbrydelser	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Narkotikakriminalitet	3	11	0	0	0	0	0	4	10
Våben og eksplosivstoffer	1	3	1	0	0	0	0	4	1
Andre forbrydelser	0	0	0	1	1	1	0	0	3
I alt	5	15	6	1	1	1	0	14	15

6 Isolationsfængsling af unge under 18 år

Der var i 2019 ingen tilfælde, hvor en person under 18 år blev isolationsfængslet.

7 Længstetider for isolationsfængslingen

Ifølge reglerne om isolationsfængsling må isolation ikke finde sted i et samlet tidsrum af mere end 14 dage, såfremt sigtelsen angår en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i indtil fire år (retsplejelovens § 770 c, stk. 1), ikke i mere end fire uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i mindst fire år, men under seks år (retsplejelovens § 770 c, stk. 2), og ikke i mere end otte uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i seks år eller derover (retsplejelovens § 770 c, stk. 3). Der kan dog af retten undtagelsesvis dispenseres fra otte-ugers reglen, hvis lovovertrædelsen forventes at medføre fængselsstraf på mindst to år (retsplejelovens § 770 c, stk. 3).

De 15 isolationsfængslinger i 2019 angik alle lovovertrædelser, der kan medføre mindst seks års fængsel. En af isolationsfængslingerne har varet længere end otte uger, men som nævnt kan der undtagelsesvist dispenseres fra reglen om otte uger.

Forfatter

Justitsministeriets Forskningskontor

Dato

August 2020

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk